

Prima instanță: Judecătoria Botanica mun. Chișinău
Judecător: T. Avasiloaie
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: N. Budăi, V. Efros, I. Muruianu

Dosarul nr. 3ra-360/17

ÎNCHEIERE

05 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului
Judecători

Ala Cobăneanu
Iuliana Oprea, Ion Druță

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Grigorovscaia Lilia împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Botanica privind anularea deciziei,

cererea reconvențională înaintată de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova împotriva Liliesi Grigorovscaia privind rambursarea indemnizației,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova și a fost menținută hotărârea Judecătoriai Botanica mun. Chișinău din 13 iunie 2016,

c o n s t a t ă

La 22 iulie 2015, Grigorovscaia Lilia prin intermediul avocatului Ciuchitu Vitalie (mandat nr. 0066170) s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Botanica solicitând anularea deciziei din procesul verbal nr. 1603 din 28.11.2014 prin care s-a refuzat stabilirea indemnizației de maternitate.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat, că la 28 noiembrie 2014, Grigorovscaia Lilia s-a adresat către pârât cu o cerere prin care a solicitat prelungirea plății indemnizației de maternitate care i-a fost plătită în perioada anterioară. Cererea respectivă a fost refuzată. Drept motiv al refuzului a fost invocat faptul că, în luna septembrie anului 2013 reclamanta a avut venit asigurat în mărime de 852 lei, fapt care în viziunea pârâtului - DG CTAS s. Botanica exclude posibilitatea acordării indemnizației.

Menționează reclamanta că, suma respectivă a fost calculată de către angajator la desfacerea contractului individual de muncă, ca compensație pentru concediul anual nefolosit. Iar, în conformitate cu prevederile art. 23 alin. 1 lit. c) a Legii nr.489

din 08.07.1999 privind sistemul public de asigurări sociale acest fel de drepturi nu sânt incluse în baza lunară de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale.

Consideră reclamanta că, reieșind din prevederile menționate suma de 852 lei nu trebuia să fie inclusă în contul personal a acesteia în calitate de venit asigurat pentru luna septembrie.

Indică reclamanta, că în luna septembrie 2013, nu a lucrat nici o zi, fapt care a fost confirmat prin certificatul eliberat de angajator și care a fost prezentat. Totodată, în certificatul respectiv este indicat că indemnizația pentru concediul anual nefolosit a fost calculată în mărime de 717 lei, aceasta fiind suma care urma să-i fie plătită nemijlocit reclamantei, iar în contul reclamantei de către CNAS a fost trecută suma de 852 lei. Diferența dată se datorează faptului achitării de către angajator a următoarelor contribuții și taxe: 52.12 lei - 6% - contribuții individuale la fondul social; 53.97 lei - impozit pe venit; 29.82 lei - 3.5% - primă pentru asigurare medicală, în mărimea stabilită pentru anul 2013. Cumulul acestor plăți este de 135.91 lei, împreună cu suma de 717 lei, care urma să fie plătită de către angajator nemijlocit reclamantei, iar în contul reclamantei de CNAS a fost trecută suma de 852 lei.

Consideră reclamanta că, decizia contestată este una ilegală, motiv din care solicită anularea acesteia.

Menționează reclamanta, că cu decizia contestată a făcut cunoștință la 25 aprilie 2015 prin scrisoarea nr. x-01/09-2306 din 22 aprilie 2015 expediată în adresa ei.

La 22 mai 2014, a înaintat pârâtului o cerere prealabilă la care nu a primit răspuns.

Solicită reclamanta, anularea deciziei adoptate de către DG CTAS s. Botanica prin proces verbal nr. 1603 din 28.11.2014 prin care s-a soluționat cererea cu privire la acordarea indemnizației de maternitate /prelungire/ și prin care s-a decis a refuza în stabilirea indemnizației.

În drept, cererea este întemeiată pe prevederile normelor sus menționate, cât și art. 26 contenciosului administrativ, art. 166, 167, 277, 278 CPC.

La 16 octombrie 2015, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cererea reconvențională împotriva Loliei Grigorovscaia cu privire la obligarea acesteia de a rambursa în bugetul asigurărilor sociale de stat, prin intermediul Casei Naționale de Asigurări Sociale suma de 32 570, 45 lei, care i-a fost achitată ca indemnizație de maternitate.

În motivarea acțiunii reconvenționale Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat, că la 16 mai 2014, Grigorovscaia Lilia a depus cerere la CTAS Botanica privind stabilirea indemnizației de maternitate ca soție aflată la întreținerea soțului. La momentul examinării actelor s-a constatat că în extrasul de cont al acesteia (informația privind venitul asigurat al pârâtei deținută de Registrul de stat al evidenței individuale) nu a fost reflectat venit asigurat deținut de către pârâtă ceea ce a determinat la faptul de a se stabili indemnizația de maternitate în cuantum de 32 570,45 lei conform Deciziei CTAS Botanica din 28 mai 2014, indemnizația respectivă fiind achitată pentru concediul medical seria 01 nr. 500422 din 13 mai 2014.

Ulterior, la data de 30 septembrie 2014, Grigorovscaia Lilia a prezentat la

CTAS Botanica un alt certificat de concediu medical seria 01 nr. 499586 prin care s-a prelungit concediul de maternitate ca urmare a unei nașteri complicate și la momentul stabilirii/prelungirii indemnizației de maternitate s-a constatat că de facto în extrasul de cont al acesteia este reflectat un venit asigurat (salariu) în luna septembrie 2013 obținut de la angajatorul său SRL „Tarol-DD” pentru perioada 01.09.2013 - 03.09.2013.

Astfel, venitul asigurat apărut în perioada menționată a determinat reexaminarea actele prezentate și în urma căreia s-a constatat că înscrierea nr. 11 din carnetul de muncă seria AA nr.0765030 al pârâtei este corectată și potrivit acesteia pârâta și-ar fi încetat contractul individual de muncă cu angajatorul său la data de 10.08.2013. Pentru a se confirma înscrierea dată, CTAS Botanica a înaintat o interpelare către SRL „Tarol-DD” și ca urmare prezentării extrasului din ordinul nr. 446-C din 02.09.2013, pârâta Grigorovscaia Lilia Vladimir s-a concediat prin demisie (art. 85 alin. (1) Codul Muncii) din funcția de secretar, începând cu data de 03 septembrie 2013.

Ulterior, angajatorul a efectuat și rectificările corespunzătoare în carnetul de muncă, potrivit căreia s-a încetat raportul de muncă la data de 03 septembrie 2013 (data respectivă coincide și cu datele existente din extrasul de cont al pârâtei). Astfel, potrivit art. 81 alin. (2) al Codului Muncii, ziua încetării contractului de muncă se consideră ultima zi de muncă, deci în prezentul caz pârâta și-a încetat raportul de muncă în luna septembrie și în aceeași lună dispune de un venit asigurat în cuantum de 852 lei, venit din care s-au achitat contribuții de asigurări sociale.

Motivele care nu i se pot imputa la pierderea statutului de asigurat sunt prevăzute expres prin art. 86, alin. (1) lit. b), c), d), f), x) și y) din Codul Muncii însă, conform înscrierii nr. 11 (rectificate) din carnetul de muncă al pârâtei, aceasta și-a încetat raportul de muncă cu angajatorul său SRL „Tarol-DD” la data de 03 septembrie 2013 în baza prevederilor art. 85 alin. (1) al Codului Muncii care prevede demisia, ceea ce reprezintă desfacerea contractului individual de muncă din proprie inițiativă a salariatului.

Respectiv, motivul încetării raportului de muncă nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 86, alin. (1), lit. b), c), d), f), x) și y) din Codul muncii care sunt indicate de art. 16 alin. (5) al Legii nr. 289-XV din 22.07.2004 ca excepții.

Totodată, concediul medical pentru concediul de maternitate i s-a acordat pârâtei la data de 13 mai 2014 (conform certificatului medical seria 01 nr. 50422), iar demisia a survenit la data de 03 septembrie 2013. Pârâta Grigorovscaia Lilia nu a întrunit condițiile stabilite de legislație pentru a dispune de statutul de soție aflată la întreținerea soțului, ceea ce i-ar acorda dreptul de a beneficia de indemnizației de maternitate ca soție aflată la întreținerea soțului, adică soția se consideră aflată la întreținerea soțului dacă nu este angajată timp de 9 luni consecutive premergătoare lunii acordării concediului de maternitate.

Consideră că, neîntrunind condițiile stabilite de legea specială (Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22.07.2004 cu ultimele modificări intrate în vigoare la data de 01.04.2014), pârâta nu are dreptul de a beneficia de indemnizația de maternitate din venitul obținut de către soțul acesteia, deoarece nu deține statut de soție aflată la întreținerea soțului, din care motiv s-a emis Procesul-verbal nr. 1603 din 28.11.2014

privind refuzul în stabilirea indemnizației de maternitate.

Menționează Casa Națională de Asigurări Sociale că prin scrisorile nr. XO 1/09-6428 din 03.12.2014, nr. XO 1/09-5285 din 04.08.2015, nr. XO 1/09-2306 din 22.04.2015, CTAS Botanica a informat, explicat în detaliu situația creată și a solicitat să restituie suma de 32 570,45 lei primită sub formă de indemnizație de maternitate neîntemeiat, însă aceasta a refuzat pînă în prezent.

Prin încheierea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 23 noiembrie 2013, s-a atras în proces SRL „Tarol-DD” în calitate de intervenient accesoriu (f.d.52).

Ulterior, reclamanta prin intermediul reprezentantului a depus cerere prin care a completat cerințele acțiunii (f.d.66).

În motivarea acesteia a invocat că, norma de drept invocată de către partea pârâtă în favoarea soluției prin care s-a refuzat plata indemnizației de maternitate în prelungire și se solicită restituire indemnizației achitate, și anume art. 16 (5) al Legii nr. 289 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale a intrat în vigoare la data de 01.04.2014. Acest fapt urmează coroborat cu prevederile art. 6 (1) al CC care prevede expres: Legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior.

Menționează că specificul speței date constă în faptul că, constituirea situației juridice s-a produs nu atunci când s-a produs riscul asigurat, care după cum invocă partea pârâtă este momentul acordării concediului medical la data de 13.05.2014, dar atunci când a fost conceput copilul. Or, după conceperea copilului de voința reclamantei nu mai depindea producerea riscului asigurat adică dezvoltarea fătului pînă la termenul de 30 de săptămâni cînd conform prevederilor aliniatului 2 al articolului citat reclamantei urma să fie acordată indemnizația și/sau să fie acordat concediul medical. Or, cauza producerii riscului asigurat a fost anterioară intrării în vigoare normei citate. Din acest motiv asupra acestei perioade de timp nu este aplicabilă norma citată.

Atenționează, că reclamanta nu putea să prevadă că, condițiile de acordarea a indemnizației vor fi modificate și nu putea să își schimbe comportamentul în raport cu aceste modificări atunci cînd a decis să conceapă copilul și să păstreze fătul.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 13 iunie 2016 (f.d.74, f.d.79-81):

-S-a admis acțiunea Liliei Grigorovscaia împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, DG Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica cu privire la anularea deciziei din procesul-verbal nr. 1603 din 28.11.2014 prin care s-a refuzat stabilirea indemnizației de maternitate;

-S-a anulat decizia comisiei pentru stabilirea prestațiilor de asigurări sociale din cadrul DG CTAS s. Botanica mun. Chișinău nr. 1603 din 28.11.2014, prin care a fost refuzată stabilirea (prelungirea) acordării indemnizației de maternitate d-nei Grigorovscaia Lilia;

-S-a respins, ca fiind neîntemeiată, acțiunea reconvențională a Casei Naționale de Asigurări Sociale împotriva Liliei Grigorovscaia cu privire la rambursarea la bugetul asigurărilor sociale de stat suma de 32 570,45 lei care au fost achitate ca indemnizație de maternitate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2016, s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 13 iunie 2016 (f.d.108- f.d.118).

Nefiind de acord cu decizia menționată, la 04 ianuarie 2017, în termenul prevăzut de lege, Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii înaintate de Grigorovscaia Lilia și admiterea integrală acțiunii reconvenționale depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În motivarea recursului, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele inferioare, recurenta a indicat că atât instanța de apel cât și instanța de fond nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii.

La 14 martie 2017 Grigorovscaia Lilia prin intermediul avocatului Ciuchitu Vitalie (mandat nr. 0066170) a prezentat referința pe marginea recursului depus, solicitând declararea acestuia inadmisibil

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție a RM consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC RM, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) al articolului menționat, prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că au fost aplicate eronat normele de drept material sau procedural, iar alin. (4) prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) CPC RM.

Completul Colegiului civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, or recurenta nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea actelor judecătorești contestate, ci a formulat critici ce se axează asupra fondului cauzei.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel sau instanța de fond, respectiv nu constituie temei de casare a actelor judecătorești recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell vs Irlanda, 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocate în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, care au fost apreciate corespunzător.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 433 lit. a), 440 CPC, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e

Recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului

judecătorii

Ala Cobăneanu

Iuliana Oprea

Ion Druță